

SOČA

»Vse za omiko, svobodo in napredek!« Dr. K. Lavrid

Odgovorni urednik in izdajatelj Ivan Kavčič v Gorici.

»Gor. Tiskarna« A. Gabršček (odgov. Iv. Meljavec) tiska in zal.

Uredništvo

se nahaja v Gosposki ulici št. 7 v Gorici v I. nadst. Z urednikom je mogoče govoriti vsaki dan od 8. do 12. dopoldne ter od 2. do 5. popoldne; ob nedeljah in praznikih od 9. do 12. dop. Upravištvu se nahaja v Gosposki ulici št. 11.

Naročnine in oglase je plačati loco Gorice. Dopisi n. j. se pošiljajo le uredništvu.

Naročnina, reklamacije in druge reči, katere ne spadajo v delokrog uredništva, naj se pošiljajo le upravištvu.

»PRIMOREC«

Izhaja neodvisno od »Soča« vsak petek in stane vsa leto 3 K 20 h ali gl. 1-60.

»Soča« in »Primorec« se prodajata v Gorici v tobakarni Schwarz v Solaki ulici in Jellersitz v Ninski ulici; — v Trstu v tobakarni Lavrenčič na trgu della Caserma.

Izhaja trikrat na teden v šestih izdankih, in sicer: vsak terek, četrtek in sobota, jutranje izdanje opoldne, večerje izdanje pa ob 3. uri popoldne, in stane s uredniškimi izrednimi prilagami ter s »Kazipotom« ob novem letu vred po pošti prejemana ali v Gorici na dom pošiljana:

Vse leto 13 K 20 h, ali gl. 6 60
pol leta 6 . 60 3-30
četr leta 3 . 40 1-70

Posamične številke stanejo 10 vin.

Od 23. julija 1902. do preklica izhaja ob sredah in sobotah ob 11. uri dopoldne.

Naročnino sprejema upravištvo v Gosposki ulici št. 11 v Gorici v »Goriški Tiskarni« A. Gabršček vsak dan od 8. ure zjutraj do 6. zvečer; ob nedeljah pa od 9. do 12. ure. Na naročila brez depozita naročnine se ne odzivamo.

Oglasi in ponudbe se računajo po petih vrstah: če tiskano 1-krat 8 kr., 2-krat 7 kr., 3-krat 6 kr. vsaka vrsta. Večkrat po pogodbi. — Večje črke po prostoru. — Reklame in spisi v uredniškem delu 15 kr. vrsta. — Za obliko in vsebino oglasov odklanjamo vsako odgovornost.

Klerikalni grobokopi naroda.

Kar naprednjaki zidajo, to vse bi nekateri kavci radi podrlji, ako bi le mogli, pa naj bo to še tako znamenito delo za bodočnost naroda. Naj hudič vse vzame, kar ni v naših kreppljivih! — to je bojni prapor tiste brezvestne peščice ljudi v Gorici, ki vodijo na vrhvič klerikalne ovčice naše dežele.

Da je to bojno geslo prežalostna istina, to sprčuje v »Gorici« kovač dopisov »z dežele« ali »iz goriske okolice«, pod katerimi pristavlja črki A. K.

Kdo je ta A. K.? Saj mari ne Anton Klantčič, ali Andrej Kocijančič, ali celo Andrej Konjedič? Kje torej je tisti A. K. zunaj Gorice?! — Ni ga! Ni ga treba iskati zunaj mesta goriskega, kajti ta podla duša krevarsari vsak dan po ulici Vetturini! Ali ker ga je vendarle še malce sram svojih lumparij, jih pošilja na zrak ven »na deželo«.

Ta lopov vé dobro, da mnogokrat Slovincem v tako mešanih krajih kakor Gorica ne kaže preveč hobnati s svojim slovenstvom, ker od tega bi imeli le škodo, kar je končno narodova škoda. Posebno pa bi bili vredni vsak dan na testce po 25 palic, ako bi se postavljali na izključno narodno stališče tam, kjer smo agresivni v narodnem gospodarstvu, ker je večina, ki nam daje zaslužek, — neslovenska. To bi pomenilo toliko kolikor — propast! In te nam srčno želi oni lump v »Gorici«, zato ne neha kokodakati o rečeh, ki ne stanejo njega in vso njegovo stranko niti groša ter je za skupno našo stvar najbolje, da se ljudje brez potrebe ne odganjajo.

V »Gorici« od sobote pa je dosegel lopov višek zlobe, ki je mogoča! Tisto, kar veseli vsakega Slovence, kar nas mora goriske rojake navdajati s ponosom in jasnejšim pogledom v bodočnost, prav tisto, radi česar nas občudujejo vsi Slovenci in celo Lahi in Nemci, — prav tisto je začel lump iz ulice Vetturini ometavati z izbruhi svoje peklenke zavisti. »Naj hudič vse vzame!« sika mu izza škripajočih zob. —

Temu potepu odgovorim v docela stvarnem članku prihodnjije kdaj, toda ne radi njega, marveč radi slovenske javnosti, kateri smo naprednjaki v svoji skromnosti doslej zares premalo povedali o . . . prekristnih delih, katera smo izvršili v zadnjem času. Da, v Gorico prihajajo Slovenci iz drugih pokrajin, prihajajo odlični zastopniki slovenskih narodov, — in ti občudujajo častitajo goriskim Slovincem na tolikem napreduku. Nemci in Lahi pa dokazujejo v svojem časopisu, kako neizmerno jim imponuje naše delo. — Le neka znana baraba sika vmes v »Gorici« o »ostarijah« in »lahkomiselnih igrar s slovenskim rodoljubjem«!

Danes tu le dvoje rečij, ki se tičejo mene.

Antonio Klobasa, tako ga je imenovala »Soča«, pripisuje meni ves »greh« za vse, kar Slovenci v Gorici danes zidamo, za nakup hiš, hotelov itd. — Danes se, ker tako kaže (— pa slabo! —), sem jaz še vsemu temu »kriv«, toda stavi svojo glavo, da za nekaj časa, ko se pokažejo vse te pridobitve v vsej svoji sijajnosti in moči, ko bo vsakemu Slovincu jasno, kako velike vrednosti so za ves narod, — takrat pa jaz ne bom imel nikake zasluge več! Ako bi slo v čem slabo, tedaj sem kriv jaz; ako pa se kaj posreči, ako je delo dobro, tedaj imajo zasluge drugi! — O, don Antonio Gregorčič je izborni razumel tako igro z menoj celih 10 let!

Za »narodne piruhe« je klerikalni lump že preskrbel zahvalo — meni. On piše:

»Pa se nekaj naj bi pisal, in sicer: Kdo je bil mešetar pri novjših naprednjakih »podjetjih« in koliko stotakov mesečarine so temu mešetarju vrgli v žep »narodni piruhi«? Le ven z odkrito besedo, oče Andrej! — torej jaz?!« O krasno rodoljubje, ki tako redi in pase.

Torej ven z jasno besedo! Oče Andrej ni prejel za vse svoje sodelovanje pri »narodnih piruih« niti vinarja mešetarine! On je zares kriv, da je prišel »hotel Jelen« v domače roke ter v zvezi s tem tudi hotel »južna železnica«, on je izvršil koristno delo . . . , toda

za vse to ni prejel vinarja mešetarine ali kake nagrade.

Čitatelji! Ali se boste čudili, ako človeka, ki tako infamno in zlobno premišljeno rani svojega bližnjega tje, kjer je najbolj občutljiv, na kar je najbolj ponosen, imenujem z lumpom, lopovom in barabo? Ali je sploh kaj drugega taka brezvestna, propadla duša? Delal sem, trudil sem se, izvršil sem, še zdaj imam čisto ure in ure na dan posla samo z delom okoli »narodnih piruhov«, a za vse to delo ne le da nisem nikdar vprašal in prejel vinarja odkodnine, ne, po vsem vrhu pride še klerikalno človeče ter mi sika v obraz: »glejte mešetarja, ki si je napolnil pohlepni žep z mešetarjo! O krasno rodoljubje, ki te redi in pase!«

Vprašam te, poštene čitatelj, kaj bi ti odgovoril takemu potepuhu? Ali bi ga ne počakal sredi Travnika, pljunil mu pred vsami ljudmi v nesramni obraz ter ga namahal s pasjim bičem? — Da, razkrij se, lopov A. K., da te bom poznal! Ne pričakujem ne nagrade, ne zahvale, ne priznanja za svoje delo, toda pred takimi lopovščinami, kakoršne so tvoje, bi pa vendar moral biti zavarovan!!

Končno se beseda rojakom, ki ste pristali klerikalne stranke, pa vendar poštene Slovenci! — Vprašam vas: ali vidite, kam vodi tolika zloba? Ne vidite li, da se nekočina mož pošteno trudimo za povzdigo naše gospodarske sile, ki edina vodi do srečnejše bodočnosti? Ako nas že nečete podpirati, pustite nas vsaj na miru, saj od vas ne zahtevamo nikake pomoči. Ako nas v čemurkoli podprete, toliko boljše, saj i mi podpiramo mnoge rojake, ki so bliže vam nego nam. — V čast mnogih rojakov druge politične stranke moram priznati, da z grozo obsojajo brezvestno besnenje po »Gorici« ter dejanski dokazujejo, da se ne strinjajo z njo. Naprednjaki si dobro zapomnimo podobne slučaje in — čez sedem let vse prav pride. Toliko za danes! A. Gabršček.

Obstrukcija v istrskem deželnem dru.

Znano je, kako brezobzirno iz samopašno se vedejo v istrskem deželnem zboru laški poslanci, ki tvorijo v njem povsem od-

ločilno večino. Biti poslanec v tem deželnem zboru je značilo za Slovana še pred kratkim časom iti na bojno polje, s katerega se morda ne vrne več. Laska dvatisočletna podivjanost je bila tako daleč, da niti osebno niso bili varni slovenski poslanci. Zato pa je prekladala vlada zborovanje iz enega kraja v drugi, ali nikjeri ni bilo bolje, sedaj slednjič zboruje v Pulju. Lahi so prihajali v istrski deželni zbor, in istotako prihajajo še dandanašnji, zato, da doženejo tisto, kar je neobhodno potrebno in kar oni hočejo, in pa tudi zato, da so se norčevali s slovenskimi poslanci ter z istrskim slovenskim prebivalstvom; seveda ni smel izostati v nikakem zasedanju tudi tak ali tak pojav irredentizma in velelaške politike.

Tako gre leto za letom. Za kako resno gospodarsko delo, za kako stremljenje, povzdigniti prebivalstvo gospodarsko in moralno ter storiti, kar mogoče, za splošni dobrobit dežele po dejanskih razmerah in potrebah, za to deželni zbor istrski v svoji večini ni imel in nima pravega smisla. Slovenski poslanci hodijo v deželni zbor z namenom, da bi delali in pretresovali potrebe Istre, ali tekega delovanja ne morejo razviti, ker Lahi tega nočejo in pa ker jih izključujejo iz vseh odsekov, v katerih je osredotočeno vse pravo parlamentarno delo. Pred časom pa so sedeli v odsekih tudi Slovani, kar je le naravno, ker izključevanje manjšine od dela je le nasilstvo, ali menda ni dopadalo Lahom, da posegajo Slovani v reči, o katerih nočejo dosti slišati, in konec je bil ta, da so začeli zopet izključevati slovenske poslance od odsekov. Tako preziranje je skrajno skandalozno ter kaže, da Lahom ni nič za splošni dobrobit Istre, marveč da jim je le to pri srci, da se malce pokažejo v deželni zbornici ter se potrkajo na prsi, češ, mi smo mi, mi Lahi, ščavi ne veljajo nič.

Tako preziranje je vzbujalo umevno ogorčenje in odpor, spočetka bolj pohleven, ali ko pa sedaj v tekočem zasedanju zopet niso volili nikakega Slovana v odseke ter jih tako izključili od dela za svoje volilce ter sploh za deželo, je priklopelo do vrhunca in prisnil je na dan pojav silobrana, pojavila se je obstrukcija.

Trije mušketirji.

Napisal Alexandre Dumas.

(Dalje.)

»Le počakajte, to se bode dogajalo zelo pogostokrat, kajti zabava z vami mi je bila izvanredno prijetna.«

»O, monseigneur!«

»Na svidenje, gospod Bonacieux, na svidenje!«

In kardinal mu da z roko znamenje, na kar se Bonacieux prikloni do tal; nato odide iz sobe, obrnen s hrbtom proti vratom, in ko je bil v predsobi, je zaklical v svoji navdušenosti iz polnega grla, da ga je kardinal slišal: »Živio monseigneur! živio Njegova Eminenca! živio veliki kardinal!« Smehljaje je poslušal kardinal ta sijajen izraz občutkov gospoda Bonacieuxa; ko se klici Bonacieuxa izgubijo v daljavi, pravi:

»Prav, to je zopet človek, ki bi se od sedaj naprej dal za me usmrtiti.«

In kardinal je pričel z največjo pazljivostjo motriti načrt mesta La Rochelle, ki je bil, kakor že omenjeno, razprostrt čez njegovo pisalno mizo, ter pri tem naznačil na papirju smer, v kateri se je imel vleči nasip, ki je osemnajst mesecev pozneje zaprl pristanišče obleganega mesta.

Ko je bil še zatopljen v svoja strategična razmišljanja, se zopet odpro vrata, in Rochefort vstopi.

»Torej?« vpraša kardinal in vstane s hitrostjo,

ki je kazala, koliko važnost pripisuje nalogi, katero je dal grofu.

»Res je,« pravi ta, »v hišah, kateri mi je imenovala Vaša Eminenca, sta res stanovala mlada žena od petindvajset do osemindvajset let in mož od petindvajset do štirideset let, ona štiri in ta pet dnij; toda žena je odpotovala preteklo noč in mož danes zjutraj.«

»Ona dva sta bila!« vsklikne kardinal in pogleda na uro, »in zdaj,« pristavi, »je prepozno, da bi hiteli za njima; vojvodinja je že dospela v Tours in vojvoda v Boulogne. Treba ju je zaseči v Londonu samem.«

»Kakšna so povelja Vaše Eminence?«

»Niti besedice glede tega, kar se je zgodilo. Kraljica mora ostati popolnoma brezskrbna in ne sme vedeti, da vemo za njeno skrivnost; misliti mora, da smo zasledovali kako zaroto. Pošljite mi velikega pečatnika.«

»In ta človek, kaj je napravila z njim Vaša Eminenca?«

»S kom?« vpraša kardinal.

»S tem Bonacieuxom?«

»Napravi sem z njim vse, kar je bilo mogoče. Napravi sem ga vohunom njegove žene.«

Grof de Rochefort se pokloni kot mož, ki priznava visoko premoč svojega mojstra, in odide.

Ko kardinal ostane sam, zopet sede, napiše pismo, katero zapečati s svojim privatnim pečatnikom, in pozvoni. Uradnik pride četrtič.

»Naj pride Vitray,« pravi, »in povejte mu, naj se pripravi na pot.«

Trenotek pozneje je mož, katerega je zahteval, stal pred njim v škornjih in z ostrogami.

»Vitray,« pravi, »takoju morate odriniti v London. Med potom se ne smete muditi niti trenotek. Izročite Milady to pismo. Tu imate nakaznico za dvesto pistol, pojedite k mojemu zakladničarju, in ta naj vam jih izplača. Če se v šestih dneh vrnete in izvršite moje naročilo, dobite še toliko.«

Sel se pokloni, ne da bi odgovoril besedico, vzame pismo in nakaznico za dvesto pistol ter odide.

Pismo pa se je glasilo:

»Milady,

»Pojdite na prvi ples, katerega se vdeleži vojvoda Buckingham. Na svoji suknji bode imel dvanajst diamantnih klinčkov, približajte se mu in mu dva odrežite.«

»Obvestite me takoj, kakor hitro ju dobite v roke.« —

XV.

Pravniki in vojaki.

Zjutraj po onem dnevu, ko so se izvršili vsi ti dogodki, se Athos še vedno ni vrnil, in d'Artagnan in Porthos sta obvestila gospoda de Trévillu, da je izginil.

Aramis si je vzel petdnevni dopust iz baje v rodbinskih zadevah odpotoval v Rouen.

Gospod de Trévillu je bil oče svojih vojakov. Najnižji in najmanj znani izmed njih, ki so nosili uniformo njegove stotnije, si je bil svest njevega po-

Ako v českem deželnem zboru delajo Nemci neopravičeno obstrukcijo, ako dela v Ljubljani dr. Susteršič svoje divje obstrukcije — zakaj pa bi se ne porabilo obstrukcijsko orožje tudi kot orožje opravičene silobranja? Tehnični vzroki so dovedli istrske slovanske poslance do tega koraka, brez dvoma tehnični vzroki, kajti obstrukcija je nevarno orožje, je nož, ki reže na dve strani. Seče rane nasprotniku, ali ako se le malce nerodno ravna s tem orožjem, pa se vreže tudi oni, ki ga vihti....

Slovanski poslanci iščejo dela v istrskem deželnem zboru, iščejo prilike, da morejo uspešno zastopati interese svojih volilcev, hočejo se deležiti vsega, kar spada v deželni zbor, saj so oni vendar sinovi naroda, ki tvori večino prebivalstva v deželi — ali Lah! hočejo navzlic temu edinole sami gospodariti pod vodstvom z laško krono odičenega komendatorja Campitellija.

Zaničevanje in preziranje rodi odpor. Kdor se je veter, žanje vihar. Lah! so sejali veter med Slovane, zato pa se je vzdignil izmed njih vihar, ki je precej poplaval sicer tako vroče in pogubine Lahe. Ta vihar pa je podrl tudi oni hrast, na kateri so gledali tako s ponosom — deželni glavar Campitelli je podal svojo demisijo. Sicer ostane še v iekotem kratkem zasedanju v deželnem zboru, ali ko to neha, ga ne bo več vanj.

Laski listi previdno molčijo o vzrokih, ki so dovedli starega laškega bojvnika do odstopa, pravijo celo, da noče povedati pravega vzroka, ali mi pa mislimo, da se nič ne varamo, ako rečemo, da je pripomogla do odstopa Campitellijevega nemalo, če ne vse, slovanska obstrukcija.

Bržčas ne pride za njim kaj boljšega, ali brez dvoma bo vplival slovanski odpor toliko, da dobi novi deželni glavar kake nove instrukcije, po katerih bi vplival na laško večino tako, da pridejo slovanski poslanci vsaj v odseke ter se jih pusti delati, kajti drugače je z njihovega stališča vse jedno, ali dela deželni zbor ali pa ne dela, ker Lah! delajo le zase ter se na Slovane nič ne ozirajo. Odpor pa je tu, le na slovanskih poslancih je sedaj ležalo, da bodo znali tako previdno manevrirati, da se okoristijo s sedaj vsotvarjenim položajem ter jim nož obstrukcije ne spodrsne v roki, kajti gotovo je, da poiščejo Lah! vsa sredstva, da bi onemogočili obstrukcijo, diskreditovali slovanske poslance ter želi nove vspehe pri volitvah. Lah! napno v take svrhe brez dvoma vse sile, zato bo začeti boj jako težak. Poleg previdnega manevriranja v zbornici pa je potreba imeti na svoji strani tudi ljudstvo. Zato gotovo stopijo poslanci med ljudstvo, da mu pojasnijo, kak boj bidejo v zbornici deželnih poslancev in kak namen ima.

Započeta akcija proti laški večini v istrskem deželnem zboru pa je na sploh vesel pojav, ki kaže, da gre laška idila v zbornici h kraju, in ki spričuje, da tli v za-

tiranem istrskem Slovanu ogenj odpora, kateri bukne prej ali slej na dan s tako močjo, ki bo imela za posledico naravno, dejanski razmeram odgovarjajoče uravnanje deželnih poslov ter zastopstva v zbornici deželnih poslancev. — Zora puca, bit će dana!

Domate in razne novice.

Imenovanja in premeščenja. — Visji finančni svetnik Štef. Koczyński v Trstu je premeščen v isti lastnosti v finančno ministertvo. Njegov naslednik je dr. Karol bar. Lemprich, doslej sekc. svetnik v finančnem ministertvu, ki je imenovan v Trst na lastno prošnjo. Visjim finančnim svetnikom je imenovan dež. davčni nadzornik in fin. svetnik Radovan Milković.

Za „Narodni sklad“ je nabral gosp. Andrej Jamšek o priliki slovesa tovarišev in prijateljev od gospoda Frana Repiča v Ajdovščini K 510.

Shod slov. odvotnikov v Ljubljani. — Za nedeljo napovedani shod slov. odvotnikov iz vseh naših pokrajin v Ljubljani je bil jako dobro obiskan. Shoda se je udeležilo 67 odvotnikov in odvotniških koncipijentov. Shod je otvoril predsednik pripravljalnega odbora dr. Karol Triller ter pozdravil dosle s toplimi besedami, nato je govoril župan Hribar s končujočimi besedami, da gleda ves narod na ta sestanek, in zborovanje naj mu bo v čast, tolažbo in ponos. Ko se je konstituiralo predsedstvo, je govoril prvi dr. Val. Krisper, povdarjaje, da odvotništvo je poklicano, braniti narod tudi v javnopravnih zadevah, iz česar sledi dolžnost za odvotnika, deležiti se političnega življenja. Predlaga ustanovitev zveze slovenskih odvotnikov s sedežem v Ljubljani. O štajerskih razmerah je poročal dr. Hrašovec, o koroskih dr. Müller. Za njim je nastopil dr. Brejce ter je z vso živahnostjo pozdravljen — povedal med drugim, da je izšla pred najkrajšim časom naredba za koroske sodnike, da ne smejo s slovenskim odvotnikom slovensko razpravljati, pa tudi ne s stranko samo, ako zna ta nemški; naredba, s katero se hoče slovenščina neravnost zadaviti. Govoril g. dr. Brejca sledilo je tako razburjenje, da ga ni moči popisati; taka predrznost naredbe presenetila je do skrajnosti poslušalce — ki so takoj na predlog g. dr. Kukovca sklenili brzojavno poprašati ministrskega predsednika — o nastanku te naredbe in odločno zahtevati, da se nemudoma prekliče. Brzojavka se glasi tako-le: „Predsedništvo vseh slovenskih odvotnikov nujno vpraša Vašo ekscelenco, ali se je res zadnji čas morebiti tudi od kake podrejene oblasti izdala naredba ali ukaz, da se na Koroskem slovenski odvotniki in nemščine zmožni Slovenci sploh nasproti sodiščem ne smejo več posluževati slovenskega jezika in da se z njima nima uradovati slo-

vensko. Za slučaj resničnosti te neverjetne novice, izreka vse slovensko odvotništvo zoper tako protipostavno, ves slovenski narod začne početje, svoj najslavesnejši protest in zahteva takojšnji preklit te naredbe.“ Dr. O. Rybář je govoril potem o tržaskih in sploh primorskih sodnijskih zadevah. Za njim so govorili še drugi referenti, slednjič je bilo sprejetih 9 resolucij, katere priobčimo prihodnjic.

Ob 2. uri pop. je bil v restavraciji „pri Slonu“ banket, ki se je razvil prav živahno ter se je čulo tam več rodoljubnih govorov. Shod je bil velevažen in je velepomemben za prihodnost, kajti na shodu zbrani moške so nam porok, da obljube, storjene tam, ne ostanejo le obljube, marveč da imamo v odvotniškem stanu velevažen faktor v boju za naše narodne pravice.

„Kazipot“ po Goriskem, Trstu in Ljubljani izide tudi za l. 1904. kot brezplačna priloga „Soče“. — Korekturke odlise so dobili že po vseh občinah in večina jih je te dni že vrnila. Kdor se ni popravil, naj to gotovo stori in doposlje do konca oktobra. Morebitne spremembe do 15. decembra naj se nam naznani po dopisnicah, ker v tisek pojde hkratu cela knjiga v drugi polovici decembra. Tako bo naš „Kazipot“ preskrbljen z najnovejšimi podatki.

Važnost in vrednost našega „Kazipota“ se čedalje bolj upošteva; da, knjiga postaja v mnogih ozirih naravnost neizogibna potreba. — Toda le kratek upogled v to knjigo prepriča vsakogar, da je to prav težavno, zamudno in drago delo, ki zasluži večje gnotne zaslonbe nego smo je bili doslej deležni.

Središče Slovenije, hela Ljubljana, bo letos se točniše zastopana. In kdo nima te ali one zveze z Ljubljano? Vsakega Slovenca bo jako zanimal „Kazipot“ po središču Slovenije.

Oglasi v tem „Kazipotu“ imajo veliko vrednost, ker knjiga je v rabi celo leto. Kadar kdo česa potrebuje, pogleda v „Kazipot“ in si poišče naslov trgovca ali obrtnika, pri katerem potem naroči....

Oglase že sprejemamo. Kdor hoče dati v „Kazipot“ svoj oglas, naj se čimprej prijavi. Cene so nenavadno nizke.

Lepak z voznimi urniki za zimsko dobo izide kakor vsako leto v novembru kot brezplačna priloga „Soče“. Vrh tega jih razposljemo več sto na javne lokale po vsej Sloveniji. — Kdo ne pozna tega lepaka, saj visi povsod?!

Oglase sprejemamo, dokler je še kaj prostora.

Trojezični lepaki. — Kar je še laških prenapetežev v Gorici, se spodtikajo nad vsakim slovenskim lepakom, posebno pa jih sedaj boli, ker se množijo trojezični lepaki. Laški prenapeteži se ne spodtikajo nič nad nemškim lepakom, pridjanim laškemu, to jim

je vse v redu, samo slovenski lepaki, torej jezik avtohtonega prebivalstva, jih bodejo v oči. Korošci so hoteli odpraviti vsako javno rabo slovenščine, ali dosegli so baš obratno, in kedar se spametujejo še nekateri, bode videti poleg laških naznanil dosledno tudi slovenska. Saj je vendar bolj umestno, pridevati slovenščino nego nemščino. Da se rabi toliko nemščina po goriskih lepakih, temu so krivi Lah!, ki so sili z nemščino na dan, pa tudi ni bilo kdo ve kako umestno, samo se niso poslužili slovenščine. Ta nemščina sedaj ostaja, prihaja na dan pa tudi slovenščina, in tako vidimo pogostoma trojezične napise in lepake.

Nekdo se je spravil v „Corriere“ nad trojezične lepake ter zahteva od lastnikov hiš, naj nikar ne trpijo takih lepakov na svojih zidovih. Ubogi „Corriere“! Kaj pa, ako ga ne bo nikdo poslušal, marveč pustijo lepake na miru? Skoro da bo tako. V goriskem meščanstvu so se preželi tisti škodljivi nazori preganjanja Slovencev in slov. jezika in nastopili so novi časi, ki sprijaznjujejo ljudi z dejanskimi razmerami in potrebami; kar je še zlikovcev in prenapetežev, so le zanikeren ostarek nekdanjih „lepih časov“. „Corriere“ v zadnjem času hujska v vsaki številki proti Slovincem, ali poslušajo ga le šalobarde, za pametne ljudi je tista pisava le spomin iz davno prošlih časov.

Sicer pa se to-le: „Corriere“ pravi, da „impresa“ sicer mora sprejemati lepake, toda lastniki hiš, na katerih se nalepljajo, bi morali take lepake prepovedati, kar je njih — dolžnost!

Ti uboga babja prisrmoda! Presteli smo in našli, da večina tistih hiš ni laška posest. — Kaj pa, ako bi ti gospodarji posnemali babje klepetanje v — nasprotnem smislu?!

Niti napisa „Prodaja tobaka“ ne pustijo na miru. — Pri poskenu mostu ima prodajalnice tobaka neki Gorican. Nad prodajalnico stoji napis „I. R. Vendita tabacco“ in „C. kr. prodaja tobaka“. Ta slovenski napis ni dal miru življenju, ki se zbira okoli zloglasnega „Corriera“, in napisali so notico, v kateri pripovedujejo, da prejšnji lastnik one tobakarne je bil Slovenec pa je tako upošteval laški značaj mesta, da je imel samo laški napis, sedaj pa, glejte in strmite! je lastnik Gorican, ki pa ima dvojezičen napis. Kakšna nesreča! Zlikovci so mu na to tudi že pomazali slovenski napis. Mož je postopal popolnoma pravilno, da si je poskrbel tudi slov. napis, ker pač dobro ve, koliko skupi slovenskega denarja. Pričakujemo pa tudi, da ne odneha, marveč da obdrži svoj dvojezični napis, pa četudi mu napoveduje „Corriere“ bojkot. Ako ga pusti tistih par Lahov, je mala škoda, ako ga pustijo Slovenci, bo večja....

„Corriere“ napoveduje temu značajnemu Goricanu pri Soškem mostu bojkot, ne (Dalje v prilogi.)

kroviteljstva in njegove pomoči, kakor bi bil njegov krvni brat.

Takoj je šel torej h kriminalnemu sodniku. Prišel je častnik, ki je poveljeval na Croix-Rouge, in po neprestanem poizvedovanju se je končno izvedelo, da je Athos zaprt v Fort-l'Eveque.

Athos je moral prenesti vse, kar smo videli, da je zadelo Bonacieuxa.

Prizori, ko so privedli oba jetnika skupaj, smo prisostvovali. Athos, ki se je bal, da bi mogli vznemirjati tudi d'Artagnana, predno bi imel še dovolj časa, je zdaj izjavil, da se imenuje Athos in ne d'Artagnan.

K temu je pripomnil, da ne pozna niti gospoda niti gospe Bonacieux, da ni nikdar z njima govoril; zvečer ob desetih je prišel obiskat svojega prijatelja d'Artagnana, do tega časa pa je bil pri gospodu de Tréville, pri katerem je večerjal; pristavil je, da more to potrditi dvajset prič, med katerimi je imenoval več odličnih plemičev, med drugimi gospoda vojvodo de La Tremouille.

Drugi komisar je vsled priproste in določne izjave tega mušketirja, nad katerim bi bil kakor vsi uradniki nad vojaki rad stresel svojo jezo, prišel v tako zadrego kakor prvi. Toda ime gospoda de Tréville in ono gospoda vojvode de La Tremouille je zaslužilo obzira.

Athosa so poslali tudi h kardinalu, ali neprimilika je hotela, da je bil ta ravno v Louvru pri kralju.

To je bilo prav tedaj, ko je gospod de Tréville po svojem povratku od sodnika in po obisku pri guvernerju v Fort-l'Eveque, ne da bi mogel najti Athosa, prišel k Njegovemu Veličanstvu.

Kot kapitan mušketirjev je imel gospod de Tréville vsak čas pristop h kralju.

Znano je, kakšne predsodke je imel kralj nasproti kraljici, predsodke, ki jih je kardinal znal netiti, ker

je v vsem, kar se tiče spletk, zaupal ženskam neizmerno manj kakor moškim. Jeden glavnih vzrokov tega predsodka zlasti je bilo prijateljstvo med Ano Avstrijsko in gospo de Chevreuse. Ti dve ženski ste ga vznemirjali bolj nego vojske s Španijo, prepiri z Anglijo in denarne zadrege. V njegovih očeh in po njegovem prepričanju gospa de Chevreuse ni služila kraljici samo pri njenih političnih, ampak — in to ga je mučilo mnogo bolj, — tudi v njenih ljubavnih spletkah.

Pri prvi besedi, ki jo je izrekel o tem, da je gospa de Chevreuse, ki je bila pregnana v Tours in so mislili o nji, da je res v tem mestu, prišla v Paris in po poizvedbah policije ostala tukaj pet dni, je kralj pričel strašno besneti. Vdajaje se hipnim čustvom in nezvest je kralj vendar hotel, da bi ga imenovali Ludovika Pravičnega in Ludovika Čistega. Poznejši svet bode težko razumel ta značaj, ki ga zgodovina razlaga samo iz činov in ne iz sodb.

Toda ko je pristavil kardinal, da gospa de Chevreuse ni prišla v Paris sama, ampak da je bila potom jedne onih skrivnostnih korespondenc, ki so jih tedaj imenovali cabale, ž njo v zvezi tudi kraljica: ko je zagotavljal, da je bil on, kardinal, baš na tem, da bi razjasnil najtemnejše točke te spletke, da pa je v trenutku, ko so hoteli zgrabiti kraljičino odposlanico pri pregnani gospej pri delu in z vsemi dokazi, neki mušketir nasilno prekinil tok pravice, dočim je z mečem v roki planil po poštenih ljudeh, ki so imeli nalogo, preiskati vso stvar nepristransko, da jo predložijo kralju: tu se Ludovik XIII. ni mogel več premagovati in je stopil korak proti kraljičini sobi, z ono blede in nemo razdraženostjo, v kateri je bil, kadar ji je pustil prosto pot, zmožen najhladnejših krutostij.

In vendar pri vsem tem kardinal ni izrekel še niti besedice o vojvodi Buckinghamu.

Tako so stale razmere, ko je hladno in uljudno vstopil gospod de Tréville.

Iz kardinalove prisotnosti in silne kraljeve razburjenosti je gospod de Tréville takoj spoznal, za kaj gre, ter se začutil v svojem položaju kakor Simson proti Filistejcem.

Ludvik XIII. je že položil roko na kljuko vrat; ko sliši vstopiti gospoda de Tréville, se obrne.

»Baš prav prihajate, gospod,« pravi kralj, ki se ni mogel prikrivati, če so dosegle njegove strasti neki višek; »lepe stvari čujem o vaših mušketirjih.«

»In jaz,« odvrne gospod de Tréville hladno, »imam Vašemu Veličanstvu povedati lepe stvari o vaših uradnikih.«

»Želite?« pravi kralj prevzetno.

»Čast imam javiti Vašemu Veličanstvu,« nadaljuje gospod de Tréville z istim glasom, »da se je tolpa pravdnikov, komisarjev in policistov, ki so vredni vsega spoštovanja, toda kakor se mi zdi, zelo nenaklonjeni uniformam, predrznili, prijeti v neki hiši, odpeljati po odprti cesti in vreči v Fort-l'Eveque jednega mojih ali pravzaprav vaših mušketirjev, sire, moža vzglednega vedenja, ki je precej znan in ga tudi Vaše Veličanstvo pozna od dobre strani, namreč gospoda Athosa.«

»Athosa,« pravi kralj mehanično; »da, res poznam to ime.«

»Naj se Vaše Veličanstvo poskusi spomniti,« pravi gospod de Tréville; »gospod Athos je mušketir, ki je imel pri znanih dueli, ki ga poznate, nesrečo, da je nevarno ranil gospoda Cahusaca. Oprostite,« nadaljuje Tréville, obrnivši se h kardinalu, »gospod Cahusac je pač zopet zdrav, ali ne?«

da bi bil zaplenjen. Napoveduje mu boj kot prav očitno ter veli njegovim laškim odjemalcem, naj zapustijo tobakarno. Pa vendar nezaplenjen! Ako v „Soči“ bolj krepko priporočamo geslo „Svoji k svojim!“ pa nam jo zaplenijo. Pa tam gre za slovenske trgovce in obrtnike, tukaj pa za „Goričane“. Kaj so na indeksu tudi tak „Goričani“, ki hočejo biti pravični nasproti Slovincem ter se ne strasijo napraviti tudi slovenski napis, pa če z magistrata se tako vplijejo, da je v nevarnosti „italianità“ Gorice? Kakšne instrukcije ima državno pravdnistvo od vlade na to stran?!

„Štrajk“ sedmo- in šestostolčev na goriški realki. — Ravnatelj goriske realke, Gassner, nemški klerikalec, katerega nam je priskrbel bržčas pokojni kardinal Missia, je bil dobil anonimno pismo, ki je dolžilo nekega dijaka, da hodi v neko hišo, katere ne moremo tukaj imenovati, in pa da obiskuje javne lokale. Radi tega anonimnega denunciranja je poklical ravnatelj k sebi onega dijaka, iz katerega je končno izsilil, da je priznal, kar mu je očital, poleg tega pa še povedal, da delajo slično tudi drugi kolegi. Nato so bili pozvani na odgovor vsi, in povedali resnico. Ti dijaki se nahajajo v starosti 18—23 let, torej v letih, ko gorijo mladenci ter jim je težko živeti po meniško. Glede nato se je sklenilo na realki izključiti 4 iz šole, ostale pa strogo kaznovati z zaporom. Ko je prišlo do ušes dijakom, da jih čakajo ostre kazni, so se posvetovali oni iz VII. in VI. razreda ter sklenili protestovati proti kaznim in izključenju, in ako ne bo nikakaga vspeha, zapustijo vsi šolo. V soboto dopoldne med 10. in 11. uro so naznanili razredniki ostre kazni in izključenja. To je speklo dijake tako, da so sklenili zapustiti šolo. To sta naznanila ravnatelju dva dijaka, in res ob 11. uri sta bila VII. in VI. razred prazen. Dijaki so šli v mestni vrt. Na kazni je bilo obsojenih 9 v VII., 8 v VI., 1 v IV., izključeni pa 1 v VII., 2 v VI. in 1 v V. „Carcer“ se je določil od 6 do 16 ur. Dijaki so priobčili na to v tukašnjem dnevniku „Gazzettino“ izjavo, da so zapustili šolo iz teh vzrokov: 1. radi nepravice izključenja treh dijakov; 2. prevelike odmere kazni drugim dijakom in 3. radi tega, ker nekateri profesorji delajo z njimi preveč grdo. V šolo pa gredo, ako se 1. prekliče izključenje onih treh dijakov; 2. zniža kazni drugih in jih pravično določi ter 3. nepristransko klasificira in dostojno ravna z dijaki od strani profesorjev. V nedeljo so šli ti „štrajkujoči“ dijaki k maši namesto v cerkev sv. Ivana v jezuitsko na Travniku, potem pa so se posvetovali, kaj storiti. Sklep je bil ta, da ne gredo v šolo, dokler se ne uresničijo njihove zahteve. V ponedeljek je bilo prisiljenih 7 ali 8 dijakov iti v šolo, dalje je sprejel dva ravnatelji, ki je obljubil, da morda bodo sprejeti zopet oni trije izključeni, drugim pa se znižajo kazni, dalje je obljubil,

da se drugim ne zgodi nič, ako se povrnejo v šolo. Nato so se vrnili v šolo.

Držati disciplino v šoli je težka reč, skrbeti pa za to, da se drži dijak izven šole vseh onih strogih določeb, katerih so bogate naše srednje šole, je pa skoro nemogoče. Je pač treba tu vmes nasproti učeti se mladini postopati previdno in pametno, in v več slučajih je mali popust izdatnejši nego stroga kaznina. Ne vemo natančno, česa vsega so dolžili dijake, ali če je grešil le eden, drugi pa so le zahajali v kak javen lokal, v kavarno, se nam zdi, da je bil ravnatelj vsekakor pregoreč in da je šel predaleč. Dobra beseda najde lepo mesto, in pri mladencih okoli 20. leta se že kaj opravi z lepo besedo. Ravnatelj bi bil vso to reč lahko opravil s prijazno besedo, in če že ni drugače, z malimi kaznimi, ne pa pograbitimi kar po največji in najhujši kazni. Kdor je pedagog, bode rabil nasproti mladini poprej vsa druga sredstva ter ne poseže kar po 16 urnem zaporu in po izključenju. Ko je bil ravnatelj star 20 let, tudi ni samo rožni venec molil! — Vidi se pa tudi iz tega dejanja, da je mož tujec v naši deželi ter da ne pozna prav nič tiste krvi, ki se pretaka po mladini na jugu. Nastop dijakov, ki je bil impozanten, solidaren in miren ter je združil vse, ne glede na narodnost, je pač pojav, s katerim mora ravnatelj računati v prihodnje, ker ta ga jasno uči, da ni hodil prav po pravih potih. Vsa reč bi se bila dala spraviti mirno, tako pa toliko hrupa po nepotrebnem! Prav je, da se kaznuje dijak, kadar greši, ali kazen naj odgovarja grehu, ako že poprej lepa beseda nič ne izda. Kaznovanja mladine po klerikalnem vzorcu pa kar nismo voljni trpeti in pričakujemo, da se kaj takega, kakor je bil ta štrajk, ko je bilo brez potrebe in je šlo lepo število družinskih očetov in mater v velikih skrbih, ne pripeti nikdar več. — Klerikalci imajo sicer vedno Boga na jeziku, ali s rca niso imeli in ga ne bodo imeli nikdar!

„Pevsko in glasbeno društvo“ nameruje ustanoviti poseben pevski zbor začetnikov, ki bi se vadili v petju in teoriji 1-krat v tednu. Namen temu zboru je vezbati pevce v začetku z lahkiimi pevsimi točkami tako, da lahko pristopi k temu zboru vsakdo, kogar res zanima petje in kdor hoče postati izvežban pevec. Ščasoma se priklopi ta zbor sedanjemu že obstoječemu zboru „pevskega in glasbenega društva“. V ta namen vabi odbor vse prijatelje petja k prvi vaji, ki bo jutri v četrtek ob 8. uri v društvenih prostorih v Marzinijevi hiši v Semeniski ulici št. 5. I. nadstr. Oni gospodje, kateri so se odzvali prvemu vabilu odborovemu ter so prišli v goriimenovane društvene prostore preteklo soboto, so določili vaje na dan četrta ob 8. uri zvečer. Sicer pa bode društvo stalo gg. pevcem na roko, da bodo lahko sami določali uro in dan petja, kakor bode njihovim stanovskim razmeram najbolje uga-jalo.

Novo sodnijsko poslopje v Boven.

— Justična uprava namerava sezidati v Bovenovo poslopje za sodnijo in davkarijo; v novem poslopiju bi bilo tudi stanovanje za sodnika. Načrti za tako stavbo so baje že izgotovljeni. — Stroški so proračunjeni na 122.000 K.

Kaj pa so drugi? — „Corriere“ izkazuje listo umrlih. Tam se čita vedno največ slovenskih imen, kar je čudno: V zadnjem izkazu jih je dosti, ali pri nikakem ni pridjano, da je umrl Slovenec, tam v sredi pa kar nakrat citamo: „Zadel Sava Maria, g. 1, Slovena, Via Signori 14.“ Kaj samo to 1 dan staro dete je slovensko? Kaj pa so drugi tam navedeni, na pr. Božič, Trampus, Makuc, Plesničar, Komel, Velikonja itd.? Kaj ti niso slovenske narodnosti? ... Kako vendar postaja smešna nekaj tako visoka gospoda v krogu „Corriera“!

Kakšne želje imajo. — Tista slovenska šola Podturnom ne da miru izvestnim laškim krogom v Gorici. Najprvo so povdarjali, da je dobra, da naj Slovenci le pošiljajo tje doli svoje otroke, dasi so dobro vedeli, da tega ne morejo storiti, sedaj pa se zaganjajo v to šolo, češ, zapreti jo, ker nima skoro nič učencev, pa stane mesto na leto nad 7000 K. Na vse to rečemo le, da naj gospodje na magistratu dajo primeren prostor, pa bodo videli, koliko slovenskih otrok se zglaši v šolo; takrat bi se pokazalo tudi, da nikakor ne zadostuje ena navadna ljudska šola. Nekdo ropota nad to šolo v sobotnem „Corriere“, češ, da naj se zapre, onih 7000 K pa naj se porabi za povznanje učiteljskih plač v mestu. Jako imenitna ideja, ali se ne da uresničiti! Ako nimajo drugih virov za povznanje plač mestnim učiteljem, potem ostanejo ti pri svojih dohodkih za vedno. Skrbijo jih, da je tistih 7000 K tako slabo uporabljenih. No, reči, da so slabo uporabljeni. Lahko pa jih porabijo prav dobro, kakor rečeno, s tem, da otvorijo slovensko šolo na primernem prostoru v mestu. Le na delo, kogar skrbi, da bi se oni denar prav uporabil!

Ne bo nič! — Na goriskem magistratu so se bavili pred časom z mislijo, da bi pokrili glavne ulice v mestu tako, da bi bilo prebivalstvo vsaj deloma obvarovano tistega neznosnega prahu in blata, ki se, menjaje se, tako lepo šopirita po mestu. Te dni pa so sklenili občinski očetje ne zaupnem sestanku, da tega ne storijo, marveč da ostane pri starem. Nekaj tisočakov bi bili dali, pa bi se bilo že lepo dalo pomagati proti prahu in blatu. Seveda pa denarja ni! Vse narobe, vse obupano, in prazne blagajne, to je žalostno gospodarsko stanje na goriskem magistratu, ali tako je!

Sadbarsko društvo za komenski okraj v Komnu vabi svoje udeležence na letnemu občnemu zboru, ki bode v nedeljo dne 8. novembra t. l. ob 2. uri popoldne v tukašnji šoli.

Na dnevnem redu je: 1. Poročilo predsednika; 2. Potrjenje računa; 3. Volitev novega odbora za triletno dobo; 4. Slučajnosti.

Ker se istega dne tudi razdelé cepljena sadna drevesa brezplačno med ude, se pričakuje polnoštevilne udeležbe.

Udje, ki niso plačali udnine (1 K) za l. 1093., naj poravnajo svoj dolg do 8. novembra, sicer se jih iz društva izbriše. — Odbor.

Konsumi pokajo. — Zopet je počilo konsumno društvo, in sicer ta pot v Dobrunjah, seveda na Kranjskem. Tako gre polagoma pa gotovo klerikalna organizacija raketom zvižgat, zabam pet. Škoda, katero dela kmetu brezvestna in brezmiselna klerikalna organizacija, je že jako velika, ali bati se je še večjega gospodarskega poloma, ker klerikalci se nočejo ničesar naučiti iz dosedanjih nesreč, katere so prizadeli kmetu, marveč kar slepo drviyo naprej s svojimi konsumi... v gotovo propast.

Kako vragajo otroke v redovnih šolah? — Pri okrajni sodnji v Vel. Laščah se vsi te dni obravnava proti soleskim sestram ljubljanskega Marijanista, katere so nekega dečka tako neusmiljeno preteple, da je bil po zadnji strani života od nog do glave ves črn. Poleg tega so ga po tem činu „usmiljenja“ do ubogih in nedolžnih otrok v zasmeh pred drugimi otroci oblekle v rdeč jopič in mu dale na glavo rdečo kapo. Da je bil s takim nečloveškim početjem otrokov notranji čut do skrajnosti užaljen, je lahko umljivo. Zato je detek porabil priliko, ko je bil nenadzorovan, ter ušel domu v Dobropolje, bos ter v samih hlačkah in srajci. Ker ni znal poti, jo je ubrisal po železniškem tiru. Ob 11. uri ponoči je prišel revež domov ves sestradan in utrujen ter šel v hlev spat. Zjutraj pride k mami. Ta ga je takoj kaznoval in ga podil nazaj v Ljubljano. Detek pa pade pred očeta na kolena ter pravi: „Oče, poglejte me, kakšen sem po životu.“ In res groza je bilo pogledati uboga dečka, ki je bil od nog do glave v eni sami rani. Oče je takoj poklical zdravnika in stvar naznanil sodnji. „Slov. Nar.“

Ne v Ameriko! — Ker je v poslednjem času mnogo obrtnijskih podjetij zaustavilo delovanje, je postalo na tisoče delavcev brezposelnih, a med tem tudi obilo Slovencev in Hrvatov. Delo so ustavili po železnih rudnikih v Minnesoti, v bakrenih se je že itak le pomalo delalo vsled vpale cene bakru. Delo so ustavili veliki plavzi po Pennsylvaniji, velike tovarne in valjalnice za železniške sine in žico; delo se je ustavilo ali zelo omejilo po premogokopih. Vse to je prouzročilo, da delavci beže na vse strani, posebno domu, ako imajo s čim. Upanja ni, da bi se pred spomladjo kaj zboljšalo, zato ne svetujem slovenskim delavcem sedaj v Ameriko. Zima bode huda za brezposelne, ako nimajo kaj

»Hvala!« pravi kardinal in se vsled jeze vgrizne v ustnice.

»Gospod Athos je torej prišel obiskat jednega svojih prijateljev, ki ga ni bilo doma,« nadaljuje gospod de Tréville, »mladega Bearnca, kadeta v gardi Njegovega Veličanstva, v stotniji Des Essart; toda komaj je sedel v stanovanju svojega prijatelja in vzel v roko knjigo, hoté ga počakati, ko se privali tolpa biričev, pomešanih z vojaki, prične oblegati hišo, vlomi več vrat...«

»Kardinal da kralju znamenje, ki je hotelo reči: »To je stvar, o kateri sem vam pripovedoval jaz.«

»Vse to nam je znano,« odvrne kralj, »kajti zgodilo se je v naši službi.«

»Potem,« pravi Tréville, »so v službi Vašega Veličanstva tudi zgrabili jednega mojih mušketirjev, postavili ga kot hudodelca med dva stražnika in gnali tega galantnega moža, ki je več kakor desetkrat prelival svojo kri za Vaše Veličanstvo in je pripravljen, prelivali jo še večkrat, sredi nesramne mase ljudstva.«

»Kaj!« odvrne kralj, pričénši omahovati, »ali se je to res zgodilo tako?«

»Gospod de Tréville ne pove,« odvrne kardinal najflegmatičnejše, »da je ta nedolžni mušketir, ta galantni mož jedno uro prej z mečem pregnal štiri preiskovalne sodnike, ki sem jih odposlal jaz, da preiščejo zadevo največje važnosti.«

»Eminenca naj to dokaže,« zakliče gospod de Tréville z gaskonsko prostodušnostjo in vojaško strogostjo, kajti uro prej me je gospod Athos, ki je — glede tega zagotavljam Vaše Veličanstvo — človek najboljšee vrste, počastil s tem, da je pri meni obdaval in se potem v salonu mojega hotela pogovarjal z gospodom vojvodo de La Trémouille in z gospodom grofom de Chalus, ki sta bila tam.«

Kralj se ozre na kardinala.

»Protokol je verjeten,« odvrne kardinal glasno na nemo vprašanje Njegovega Veličanstva, »in napadeni možje so takoj sestavili vlogo, katero imam čast predložiti Vašemu Veličanstvu.«

»Ali protokol uradnikov izda toliko kakor vojaška častna beseda?« odvrne Tréville ponosno.

»Dovolj, Tréville, dovolj, molčite,« pravi kralj.

»Če Njegova Eminenca katerega mojih mušketirjev česa sumi,« pravi Tréville, »je pravičnost gospoda kardinala znana dovolj, da morem jaz sam zahtevati preiskavo.«

»V hiši, v kateri se je vršila preiskava,« nadaljuje kardinal hladnokrvno, »stanuje, kakor se mi zdi neki Bearnec, mušketirjev prijatelj.«

»Vaša Eminenca pač meni gospoda d'Artagnana?«

»Jaz menim mladega človeka, katerega pokrovitelj ste vi, gospod de Tréville.«

»Da, Vaša Eminenca, to je isto.«

»Ali se vam ne zdi, da bi bil ta mladi človek mogel dati slabe nasvete...«

»Gospodu Athosu, človeku, ki je star dvakrat toliko?« ga prekine gospod de Tréville; »ne, gospod. Sicer pa je prebil gospod d'Artagnan ta večer pri meni.«

»Glejte no!« pravi kardinal, »ves svet je prebil ta večer pri vas.«

»Ali dvomi Njegova Eminenca nad mojimi besedami?« pravi Tréville, ki mu v jezi rdečica pokrije čelo.

»Ne, Bog me čuvaj!« pravi kardinal, »toda ob kateri uri je bil pri vas?«

»O, to morem povedati Vaši Eminenci natanko, kajti ko je vstopil, sem opazil na stenski uri, da je polu desetih, dasi sem jaz mislil, da je že več.«

»In kdaj je odšel iz vašega hotela?«

»O polu najstih, jedno uro po dogodku.«

»Toda,« odvrne kardinal, ki ni niti trenotek dvomil, »Trévillevi poštenosti in je čutil, da je zopet izgubil mago,« toda Athosa so vendar prijeli v oni hiši v ulici des Fossoyeurs.«

»Ali je prepovedano prijatelju obiskati svojega prijatelja, mušketirju iz moje stotnije bratiti se z gardistom iz stotnije gospoda des Essarts?«

»Da, ako je hiša, v kateri se brati s tem prijateljem, sumljiva.«

»Ta hiša je res sumljiva, Tréville,« pravi kralj, »ali morebiti ne veste tega?«

»Res, sire, tega nisem vedel. Vsekakor more biti sumljiva, toda jaz tajim, da bi bila sumljiva v stanovanju gospoda d'Artagnana, kajti lahko vas zagotovim, sire, če verjamem temu, kar pravi, da ni udanejšega sluga Njegovega Veličanstva, da ni večjega častilca gospoda kardinala.«

»Ali ni to isti d'Artagnan, ki je oni dan ranil gospoda Jussaca v nesrečnem boju pri samostanu bosonožcev?« vpraša kralja in pogleda kardinala, ki jeze zarudi.

»In drugi dan Bernajoux. Da, sire, da, isti je, Vaše Veličanstvo ima dober spomin.«

»Torej kaj je ukreniti?« vpraša kralj.

»O tem ima odločevati Vaše Veličanstvo več kakor jaz,« pravi kardinal. »Jaz bi bil za kazen.«

»In jaz proti,« pravi Tréville. »Toda Njegovo Veličanstvo ima sodnike, in sodniki naj odločijo.«

»Tako je,« pravi kralj, »stvar izročimo sodnikom: njihov posel je soditi, in oni naj sodijo.«

»Toda,« pripomni Tréville, »zelo žalostno je, da v tem nesrečnem času, v katerem živimo, najčistejše življenje, najbolj neovrgljiva krepost ne more čuvati človeka pred sramoto in zalezovanjem. Tudi vojaštvo

prihrankov. Torej ne v Ameriko, poslušajte moj svet. New York, 14. okt. 1903.

Frank Sakser.

Telefon v Gorici. — Doslej se je le malo Slovencev poslužilo te naprave. Toda v novjšem času pristopajo tudi Slovenci in, kakor kaže, v najbližji prihodnosti bo imelo mnogo naših somestčanov telefon v hiši. Čim več jih bo, toliko večja bo potreba še za druge rojake, da si ga tudi omislijo. Nasi odvetniki, zdravniki, notarji, denarni zavodi, boljše gostilne in boljši trgovci bi ga morali imeti. — Hotel Südbahn ima št. 37. Hotel „pri zlatem jellenu“ je tudi že naznanil pristop. — „Goriška tiskarna“ in „Soča“ bosta imela telefon v decembru. — Dr. Tuma je tudi že pristopil. — Napredujmo tudi mi Slovenci, da nam bodo kazali Lahi tudi tu na „laski značaj“ Gorice. Ker to ni, naj se pokaže tudi pri vseh javnih napravah.

Neureda na krminski postaji. — V soboto popoldne je imel na železniški postaji v Krmini službo finančni stražnik Josip Košuta. Pri premikanju vagonov je prišel Košuta v dotiko z jednim vagonom, ki ga je atisnil ter potisnil v steno, valed cesar si je zlomil desno roko ter se je bil tudi v notranjem tako poškodoval, da je v goriski bolnišnici, kamor so ga takoj pripeljali, umrl. Pokopali so ga večerj dopoldne.

Droblj. — Neki Jakob Furlan iz Tapoljana je zbehal te dni od doma potem ko je vzel svojim bratom 1500 K. Furlan je le malo časa iz jetnišnice, kjer je sedel radi težke telesne poškodbe. — Dne 25. t. m. je nastal požar v Perteolah v poslopju S Damianija. Prihiteli so na pomoč ognjegasci iz Ronkov, tovarna Chiozza & C. pa je zavrnila prošnjo za požarno brambo. Škode je 2000 K. — Povezili so 11-letno J. Gratton iz Červinjana v Trzicu, ko je prišla med dva voza. Dve koli neke kotilje iz Ronkov sta jej sli čez levo nogo, poškodovana pa je tudi po obrazu in po telesu.

Družba sv. Cirila in Metoda je imela meseca septembra K 1322-50 dohodkov, troškov pa K 2930-61. Trvdka Iv. Perdan je darovala od vzgalic 1000 K, g. Iv. Jebacin od kave 200 K. Rodoljubi, podpirajte družbo ter naročajte njene izdelke!

Gg. naročnike prijazno spominjamo, da se bliza koncu že mesec oktober 1. 1903. Dolžnikov je še mnogo. — Prosimo, da vsakdo uredi svoje dolžnosti do našega upravnistva.

Z raznih dalmatinskih vin prve vrste se je otvorila na Koru (na vozu v ulico Formica št. 1). Slovincem iz mesta in z okolice se za mnogobrojen obisk prav toplo priporoča udani Jakob Mučekat.

Išče se stanovanje z dvema sobama, kuhinjo in kletjo za družino treh odraslih oseb. Ponudbe na naše upravnistvo.

Zgubljen. — Okoli dne 10. t. m. se je zgubila pletena zlata zapetnica s svetinjo M. B. obkroženo z malimi briljanti od zadej in z napisom „Filius tuus unicus“ na potu po ulicah Corso, Kapucinska ulica, Rabatišče

in Semeniska ulica. Pošten najditelj dobi 40 kron nagrade v hiši Strassoldo na Corsu številka 24.

Okna in vrata sedanjega hotela „pri zlatem jellenu“, mnoga prav dobro ohranjena, kameniti in leseni deli s šipami vred, so na prodaj, ker se hotel docela prezidava. — Marsikomu bi prišla prav in po ceni. — Kdor česa potrebuje, naj se oglasi v hotelu pri hisniku g. J. Mahniča.

Mizarska zadruga v Solkanu

pri Gorici sprejme v delo takoj več stavbenih mizarjev in strugarjev

Razgled po svetu.

Ogrska. — Cesar je imenoval 26. t. m. grofa Stefana Tisza definitivnim ogrskim predsednikom. Predno se je zgodilo to, so se vršila važna posvetovanja ter je bilo obilo avdienc. Tisza ima torej nalogo sestaviti novo ministerstvo. Izrekel se je baje, da je pripravil armadni program, ki se razločuje le malo od programa, ki ga je sestavil odbor devetorice, zato upa, da viadna stranka sprejme njegov program, in upanje ima celo, da se sporazume z opozicijo.

Istrski deželni zbor. — Seja v petek je bila zopet viharna. Obstrukcijo v poostrenih oblikah je slovanska manjšina pričela zato, ker jo je večina popolnoma izključila iz odsekov. Poslanec dr. Laginja je dokazoval v italijanskem govoru, ki je trajal nad eno uro, da se v vseh parlamentih sveta o volitvah v odseke jemlje ozir na manjšino. Da bi prišla v komisije, je manjšina hotela odnehati v narodnem pogledu (kar bi težko opravičila pred volilci), ali večini vse to ni bilo zadosti in ta poslednja zahteva naravnost, naj bi se manjšina popolnoma odrekla narodnemu principu, cesar pa ta poslednja ne sme in ne mara storiti. Dr. Bartoli je odgovarjal, da je manjšina sama kriva, ker ni zaprosila, da bi se v predlanskem zasedanju zapričeta pogajanja nadaljevala, da torej ni bilo za večino nobenega razloga, da bi odnehalo od stare navade. Na to je dr. Bartoli vporabil fineso, češ, da bi bila manjšina, ako ne bi bila radi volitev v komisije, začela obstrukcijo iz kakega drugega razloga. V svojem odgovoru na trditev predgovornika je povdarjal posl. dr. Stanger, da se je pred mnogimi leti boljše postopalo z manjšino v zbornici, nego se sedaj, ko se neprestano vrši nasilje proti njej in se jej bolj in bolj kratijo njena prava. Predlog dra. Trinajstića, da se izposlujejo državne in dovole deželne subvencije za obnovljenje po trtni usi uničenih vinogradov, je bil odkazan finančni komisiji. Ko je hotel posl. dr. D. Trinajstić staviti neki formalni predlog, ki pa ni bil dopušen, se je večina zbrala okolo predsednikove mize in je hotela izsiliti razpravo o točkah dnevnega reda. Dr. D. Trinajstić je skočil proti mizi predsednika zahtevaje, naj

se mu da beseda. Vled tega je navstal vihar, kakorsnjega se ni videla zbornica. Okolo predsednikove mize je bilo grozno pehanje in vrst. Poslanci so grozili eden drugemu in bati se je bilo, da pride do dejanskega spopada. V tem kritičnem trenutku je predsednik prekinil sejo. Po zopetnem otvorjenju seje je manjšina nadaljevala z obstrukcijo s tem, da je govorila o vsakem predmetu in stavljala predloge za glasovanja po imenih. Ali večina se ni ozirala na to in tako se jej je posrečilo, da je rešila 20 toček dnevnega reda. Seja je trajala od 8½ ure do 12½ ure po noči ter je bila zaključena na predlog posl. Bartolija. Deželni glavar je izjavil, da dan prihodnje seje določi pismeno. Začetkom seje ste bili prečitani tudi dve interpelaciji: posl. Andričić radi dogradnje pristanišča v Baški in zgradnje pomola v Stari Baški, in posl. Vazetona radi reševanja ital. ulog na okrožnem sodišču v Rovinju v ptujem jeziku.

Moravski deželni zbor. — Deželnemu odboru se je naročilo, proučavati vse potrebno glede ustanovitve dveh zdravilišč za jetične, in sicer eno za moške, drugo za ženske. Posl. Svozil je nasvetoval, naj deželni odbor poizveduje o enakih napravah v drugih deželah, posebno higijenične in socialne razmere v deželah, kjer se je posrečilo jetiko deloma pokončati. Baron Chlumecky je nasvetoval, naj premišluje deželni odbor tudi o napravi takih zdravilišč za ljudstvo sploh.

V odbor dijaškega umetniškega društva „Vesne“ na Dunaju so izvoljeni gg.: Aleksander Šantel, predsednik, Franjo Baučić, podpredsednik, Svetoslav M. Peruzzi, slovenski tajnik, Tomislav Križman, hrvatski tajnik, Vilko Sever, blagajnik, Ivan Mestrovic, arhivar, Ante Gaber, namestnik. Preglednika sta gg. Makso Gaspari in Marko Rasica.

Društvo „Zvezda“ na Dunaju vabi k zabavnemu večeru, ki bode v nedeljo 1. novembra leta 1903. na Dunaju v dvorani „Zum Regensburgerhof“, I., Sonnenfelsgasse 2. Začetek ob šestih zvečer. Opomnja: Neudje plačajo za društvene svrhe po 40 vinarjev za vsak zabavni večer. Prihodnji zabavni večeri društva „Zvezda“ bodo 1. novembra, 6. decembra 1903, 3. januarja, 7. februarja, 6. marca, 10. aprila (to je drugo nedeljo) in 1. majnika 1904 v omenjeni dvorani. Društveni izleti bodo ob nedeljah: 5. junija, 3. julija in 7. avgusta 1904.

Slov. akademsko društvo „Ilirija“ v Pragi priredi svoji zaključni redni občni zbor za letni tečaj dne 31. vinotoka t. l. ob 1½/8 zvečer v prostorih Pavlickove restavracije, Praga II. Karlovo náměstí št. 27.

Odbor sloven. akad. društva „Slovenija“ se je sestavil za zimski tečaj 1903/04. sleden: predsednik: Bogumil Vošnjak cand. iur., podpredsednik: Milan Lenarčič tehnik, tajnik: M. Dolenc modr., blagajnik: Fr. Povšič modr., kazižničar: R. Molč modr., arhivar: A. Sodnik modr., gospodar: M. Stibler modr., namestnika: J. Broznik modr. in A.

Podgornik agr. Pregledniki: Fr. Mihalč modr. Iv. Vesenjak modr. in Gr. Žerjav cand. iur.

Lloydov parnik „Wurmbrand“ je bil zasel na potu iz Dalmacije v Trst pri otoku Lesina na pesek ter obšel v njem. Prihitela sta na pomoč parnika „Leda“ in „Metković“, na kar so spravili parnik s peska, da je mogel nadaljevati svojo vožnjo v Trst. Ponesrečil ni nihče.

Bilek. — Listi poročajo, da je bil polkovnik Grünzweig, ki je povzročil ono strašno katastrofo pri Bileku, obsojen od vojaške sodnije na degradiranje in na dve leti ječe. Nekateri drugi listi pa sodijo, da sodba ni še izrečena, kar se tudi oficijelno razglasa.

Koroško. — Cenjenje škode, ki jo je napravila povodenj na Koroškem, je baje dovršeno. Iz Spitala ob Dravi javljajo, da imajo — glasom uradnega poročila — država 1,670.000 K, dežela 366.000 K in zasebno imetje 2,859.764 K škode. Vsa škoda znaša torej 4.895.764 K.

Na I. obč. zboru društva svobodomislelnih slovenskih akademikov „Sava“ na Dunaju je bil voljen sledeci odbor: predsednik: med. Kočvar, odborniki: phil. Baebler, iur. Celestina, iur. Koechler, phil. Gv. Sajovic, phil. Svetlin, iur. I. Šavnik. Namestnika: iur. Fr. vitez pl. Premerstein in phil. Sever, pregledniki: med. Česark, iur. Romold, iur. Rutar. Društvo, katero steje sedaj 61 članov, se preseli s 1. novembrom tekočega leta v lastne društvene prostore v VIII. okraju, Josefstadttergasse, N. 26. Hochpartere.

Zborovanje poštinih uradnikov. V nedeljo so se vršila po vseh večjih mestih zborovanja poštinih ur. dnikov. Sprejele so se povsodi te-le resolucije:

1. Poviševanje v službi tako, da se za prakticiranje določijo povprečno dva leti, za službovanje v XI. činovnem razredu 6 let in v X. razredu 7 let tako, da bodo poštni uradniki najdalje po 15 letnem službovanju prihajali v IX. činovni razred; v dosego tega cilja, in v namen pomnoženja mest v VIII., VII. in VI. činovnem razredu, kakor so zahtevale peticije lanskega leta, naj se prihranitve, ki prihajajo vsled izpraznjenj posamičnih mest, vporabljajo izključno za uradnike poštnege prometa; povisevanja v službi naj se ne otežavljajo z neugodnim načinom skušenj. 2. Vpokojenje po 35 letnem službovanju, mesto po 40 letnem, kakor je sedaj v veljavi. 3. Zakonito določen vsakoletni dopust in počitek v nedeljah in praznikih. Slednje predloženi ste bili na teh zborovanjih tudi resoluciji: a) Naj se od osrednje zveze društev državnih uradnikov zahteva sklicanje zborovanja državnih uradnikov, na katerem se bo razpravljalo jedino o zahtevi glede uvedanja moderne službene pragmatike. b) Naj se onim poštnim uradnikom, ki so prej bili poštni manipulanti ali pa poštni ekspeditorji, tudi leta, ki so prebili v tej službi, pristujejo k penziji.

ne bode zadovoljno — za to sem vam porok —, da je glede policijskih zadev izpostavljeno strogim preiskavam.

Besede so bile neprevidne, toda gospod de Tréville je vedel, zakaj jih je izrekel. Hotel je razstrelbo rovov, pri kateri nastane ogenj, in ogenj meče po rovih svitlobo.

»Policijske zadeve!« vzklíkne kralj, ponavlja besede gospoda de Tréville; »policijske zadeve! In kaj razumete pod tem, gospod? Brigajte se za svoje mušketirje in ne razgrevajte mi glave. Če vas človek posluša, bi se mu skoro zdelo, da je Francija v nevarnosti, če po nesreči zapro kakega mušketirja. Ah, kakšen hrup zaradi jednega mušketirja! Vraga, jaz sam jih pustim zapreti deset, sto, celo stotnijo! In nihče mi ne sme govarjati niti besedice.«

»V hipu, ko so mušketirji Vašemu Veličanstvu sumljivi,« pravi Tréville, »so že tudi krivi; tudi sem pripravljen vrniti vam svoj meč, sire; kajti ko je gospod kardinal prišel tožiti moje vojake, brezdvomno ne neha preje, da zatoži tudi mene; zato je boljše, če se dam takoj zapreti z gospodom Athosom, ki je že zaprt, in z gospodom d'Artagnanom, ki ga brezdvomno zapro.«

»Ali že mislite končati, trmoglavež gaskonski?«, pravi kralj.

»Sire,« odvrne Tréville, ne da bi najmanj znižal svoj glas, »zapovejte, naj mi mojega mušketirja ali vrnejo ali sodijo.«

»Sodili ga bodo,« pravi kardinal.

»Prav, tim boljše, kajti v tem slučaju bom prosil Vaše Veličanstvo dovoljenja, da ga smem braniti.«

Kralj se je bal hrupa.

»Če Njegova Eminenca,« pravi, »nima osebnih vzrokov.«

Kardinal vidi stopati kralja k sebi in mu gre naproti:

»Oprostite,« pravi, »toda v hipu, ko Vaše Veličanstvo vidi v meni sodnika s predsodki, se jaz odtegnem.«

»Ali mi prisežete pri spominu mojega očeta,« pravi kralj, »da je bil gospod Athos tekom dogodka pri vas in se ga ni udeležil?«

»Pri spominu vašega slavnega očeta in pri vas samih, katerega ljubim in častim najbolj na vsem svetu, prisegam to.«

»Izvolite pomisliti, sire,« reče kardinal. »Če bomo na ta način izpuščali jetnike, nikdar ne izvemo resnice.«

»Gospod Athos,« odvrne gospod de Tréville, »bode vedno pripravljen odgovarjati, kada ali se bode zljubilo sodnikom, zaslišati ga. Ne ubeži vam, gospod kardinal; bodite brez skrbi, jaz sem zanj porok.«

»Gotovo, on ne ubeži,« pravi kralj; »vedno ga bode lahko najti, kakor pravi gospod de Tréville. Sicer pa,« pristavi z znižanim glasom in se proseče ozre v Njegovo Eminenco, »sicer pa jih lahko pustimo v miru: to je politika.«

Nad to politiko Ludovika XIII. se je kardinal nasmehljaj.

»Zapovejte, sire,« pravi, »vi imate pravico pomiloščenja.«

»Pravico pomiloščenja je možno rabiti le pri hudodelcih,« pravi Tréville, ki je hotel imeti zadnjo besedo, »in moj mušketir je nedolžen. Torej ne milostnega, ampak pravičnega se morate pokazati, sire.«

»In on je v Fort-l'Eveque?« reče kralj.

»Da, sire, in na skrivnem, v ječi kakor najslabši zločinec.«

»Vraga, vraga,« zamrmra kralj, »kaj mi je storiti?«

»Podpisati ukaz, naj ga izpuste, in vse bode v redu,« odvrne kardinal; »jaz menim, da je poročstvo gospoda de Tréville Vašemu Veličanstvu več nego zadostno.«

Tréville se prikloni spoštljivo z veseljem, ki pa ni bilo prosto vsake bojazni; trdovraten kardinalov odpor bi bil imel raje kakor to nakratno popustljivost.

Kralj podpiše ukaz, naj izpuste Athosa, in Tréville ga vzame takoj s seboj.

V trenutku, ko se hoče posloviti, se kardinal prijazno nasmehlja in reče kralju:

»Pri vaših mušketirjih vlada med poveljnikom in vojaki lepo soglasje, sire; to je dobro za službo in za vse zelo častno.«

»Neprestano mi bode delal sitnosti,« pomisli Tréville; »nasproti takemu človeku je nemogoče imeti zadnjo besedo; toda hitimo, kajti kralj bi še mogel svoje misli naenkrat izpremeniti in poleg tega je težje spraviti v Bastille ali Fort-l'Eveque človeka, ki je prišel od tam, kakor pa čuvati jetnika, ki je tam.«

Zmagoslavno je šel gospod de Tréville v Fort-l'Eveque, iz katerega je oprostil mušketirja, ki ga ni zapustila niti za hip njegova mirna ravnodušnost.

Nato je rekel d'Artagnanu, ko ga je prvič videl: »Stvar je skončala za vas izborno; s tem je Jussacova rana plačana. Ostaja torej le še Bernajouxova, toda na to se ne smete zanašati preveč.«

Sicer je imel gospod de Tréville prav, da ni zapal kardinalu in je mislil, da zadeva še ni končana, kajti komaj je zaprl kapitan mušketirjev vrata za seboj, je rekel Njegova Eminenca kralju:

»Zdaj, ko sva sama med seboj, lahko govoriva resno, če je Vašemu Veličanstvu prav. Sire, gospod de Buckingham je bil pet dnij v Parisu in je odpoval šele danes zjutraj.«

(Dalje pride).

V Trstu se zaprli magistratnega uradnika Kancieha pod sumnjo političnih pregresskov. Policija je preiskala njegovo stanovanje kakor tudi ono njegovih starišev.

Zavod sv. Nikolaja v Trstu se obrača do županstva, naj ob izdavanju poselskih knjižic opozarja dekleta, ki gredo služiti v Trst, da naj se obračajo na zavod sv. Nikolaja, ker tam dobijo prenočišče in napolke, za službe; v Trstu je drugače polno ljudi, ki prežijo na mlada dekleta, in kaj se zgodi z njimi, ako pridejo v roke takim brezvestnešem, ni težko uganiti.

Hrvatski ban Pejačević je ta dni obolel. Govorilo se je, da je bil pomotoma trup, vsled česar so morali izčistiti želoce, sedaj se ta vest dementuje ter se poroča, da trpi ban na krvavenju v želoce.

Proti obstrukciji v kranjskem deželnem zboru se je oglašila pred kratkim som dunajska „Slovenija“, sedaj pa se izkazuje proti njej tudi graški „Triglav“, ki protestira zlasti, da se vseučiliško vprašanje v kranjskem deželnem zboru profanuje potom obstrukcije ter da se zlorablja brošura, ki je bila takorekoč iz „Triglava“, v obstrukcijske namene.

Katoliški duhovnik italijanizator. — Labinci pri Sv. Nedelji v Istri so dobili tega duhovnika z imenom Babudri. Koj svojem nastopu je priporočal otrokom, ki pohajajo „Legino“ solo, ki so pa hrvatski starišev, da naj se pridno učijo laško ter se koristijo z znanjem tega jezika. Govoril seveda laški, ker drugega ne zna. Tako tudi katoliška cerkev v Istri roko v roki z njimi Lahi, ki so si nadeli nalogo, da razširajo Slované. Škof Flapp v Poreču se ne ozira na dejanske potrebe ljudstva, ampak ako kaže laška politika kam med čiste srce poslati kakega laskega popa, ki ne zna nič hrvatski, pa ga pošlje. Ali tako učijo kristusovi nauki? — Nasi „katoliški“ listi poltijo o takih krivicah, katere delajo uboju slovenskemu ljudstvu knezi edino zvečalne in nezmotljive katoliške cerkve!!!

Dalmatinski Hrvatje proti jezuitom. Dalmaciji je zavladao ogortenje proti jezuitom. Izvedelo se je namreč, da dalmatinski člani družbe Jezusove z vso vmeno intrigirajo v Vatikanu proti uvedbi glagolice v hrvatske cerkve. Spletski škof Nakić je popolnoma slepo orožje v rokah jezuitov in je kot tak seveda ljut nasprotnik glagolice. Ker je pa s sedanjim papežem osebno znan in mu Pij X. brezpogojno vse veruje, je skoraj gotovo, da kurija zavzame namram slovenskemu bogoslužju isto sovražno stališče, kakor škof Nakić in jezuiti. V sled tega je razburjenost med dalmatinskimi Hrvatji proti Nakiću in njegovim jezuitskim pomagačem silno velika in tudi časopisje se je že polastilo te zadeve. „Jedinstvo“, ki piše zelo zmerno, vzklika ogorteno: „Kako pridemo mi do tega, da nam zapovedujejo jezuiti, katere mi hranimo in pitamo: doli z njimi, ven s temi jezuitskimi mameluki!“ Reski „Novi List“ pa še temu pristavlja: „Ignorujte jih povsem in delujte z vsemi silami — bodisi s pritiskom na skofe, ali na parlament, na to, da se teh škodljivcev in intrigantov enkrat za vselej otrese naša domovina!“ Kakor se vidi, se je tudi med Hrvatji jelo odločno jasni in klerikalizmu tudi tam doli ne bo več zorela sama pšenica!

Čuden ženski zdravnik. — V „Wiener medicinische Wochenschrift“ navaja dr. G. Olpp nekaj odlomkov iz kurioznih kitajskih medicinskih knjig. Med temi je navedeno tudi neko mesto iz debele kitajske knjige o ženskih boleznih, v katerem modroje pisatelj, kitajski zdravnik Kung-wan-lam, rastopno: „Ženske bolezni so ločijo v ozdravljive in neozdravljive in so odvisne od srca in narave dotične žene. Če slišim, da je kaka žena ponižna in dobra, da živi posteno, kakor zapovedujejo ženski učitelji, da ljubi moževe stariše in jih časti, da služi možu in uči otroke, da se zna obrniti v hiši, da se ne boji šivanke in vode, se peča s svilorejo in rada prede, da sploh ničesar ne stori, kar ni dobro, tedaj lahko z mirno vestjo rečem: ta žena ne zbolí nikdar. Če pa vendar zbolí, se jo lahko in hitro ozdravi. Mnogo je tudi žena, ki so uporne, ki druge obrečujejo in jih v nevarnost spravljajo, svojih bližnjih sorodnikov ne ubogajo, svoje podležne mučijo, ki gledajo samo po lepih oblekah in dobrih jedeh, ne mislijo na svoje prednike, in katere imajo vseh sedem ženskih napak. Takim ženam pošlje nebo bolezen,

ki prodre med srce in srčno mreno, tako da je ne more tudi najboljši zdravnik ozdraviti. To sem zapisal ženskam v svarilo, ker dobro poznam njihove bolezni!“

Književnost.

Spomini na Prešerna. — Napisala Ernestina Jelovšek. Založil L. Schwentner v Ljubljani. Stranij 147. Cena 2 K, po pošti 2 K 10 v. V tej knjižici podaja Ernestina Jelovškova, Prešernova hči, premnogo lepih spominov na svojega očeta, kateri so čestilec Prešerna vrlo dobrodošli.

Fran Wilhelmov

odvajajoči čaj

FRANA WILHELMA

lekarstva in s. dr. dyornega zalagatelja v Neunkirchen, Spodnje Avstrijsko se dobi v vsaki lekarni 1 zavitek za 2 kroni avstr. veljave.

Kjer se ne dobi, vrši se pošiljatev direktno. Poštni zavoj 15 zavilkov 24 kron franko na vsako avstro-ogersko pošto.

V znak pristnosti je na omotu grb občine trga Neunkirchen (devet cerkva).

Sobarica,

ki zna govoriti slovenski in za potrebo laški in nemški, dobi takoj službo v večjem hotelu. — Ponudbe na upravnishstvo »Soče«.

Anton Pucelj

brivec,

priporoča slavnemu občinstvu iz mesta in z dežele svoji

brivski delavnici

na Travniku

in na Stolnem trgu št. 2.

Agentje,

ki imajo znanje pri privatnikih, se sprejmejo takoj v službo z mesečno plačo K 10 in visoko provizijo; iščejo se povsod po mestih in trgih v svrhu prodaje najnovejših patentovanih izdelkov, neobhodno potrebnih za gospodarstva, meščana in kmeta. Agenturo sprejme lahko vsakdo, da je le znan pri privatnikih ter isto opravlja v izrednem času. Ponudbe je pošiljati na naslov: „Neuhelt 1903“ — Rudolf Mosse, Dunaj.

Senzacija!

Prodaja se po jako nizki ceni 5 elegantnih sob z dobro ohranjenim pohištvom, prikladno za novoporočence. Prodajo se tudi lepe »elegie«-citire z lepim glasom, iz palisandra, z mnogo notami, pultom za note in šolo za citre. Prekupci so izključeni. — Ponudbe se sprejemajo v tekalšču Fr. Jos. št. 35 II. nadstropje.

Pri zidanju

»Goriške ljudske posojilnice« v izlozbi poškodovano blago kakor:

Glače-rokavice, žepne robce, perilo, svilo, čipke, ovratnice, pihalke itd. itd. se prodajo

pod lastno cerco.

J. Zornik, Gosposka ulica 7.

Anton Pečenko

Vrtna ulica 8 — GORICA — Via Giardino 8

priporoča
pristnabola
in črna vina
iz vipavskih,
furlanskih,

briskih, dalmatinskih in
istarskih
vinogradov.

Dostavlja na dom in razpošilja po železnici na vse kraje avstro-ogerske monarhije — sedih od 56 litrov naprej. Na zahtevo pošilja tudi uzorac Gene zmerne. Pošrežba poštena.

Ivan Bednařik

priporoča svojo

knjigoveznico

v Gorici

ulica Vetturini št. 3.

V najem se oddá

veliko hišo z dvoriščem in hlevom ter tremi polji obdelane zemlje v Vrtojbi, na lepem kraju in poleg poštne ceste. — Pošasnila daje Klarčič v Gorenji Vrtojbi št. 1.

Zahtevajte

moj ilustrirani cenik z več kakor 500 podobami od ur, zlatih, srebrnih in muzikalnih predmetov, katerega pošilja zastoj in poštnino prosto

Hanns Konrad,

tvornica ur in eksportna hiša Mont št. 248. — (Češko).

Karol Draščik,

pekovski mojster in sladničar v Gorici na Kornu št. 8.

Priporoča vsakovrstno pecivo, koiče z birmance, torte i. t. d.

Priporoča se slavnemu občinstvu za mnogobrojna naročila ter obljublja solidno postrežbo po jako zmernih cenah.

Ne v Ameriko!

V slovenski in hrvatski Istri, v bližini Trsta se prodá ali dá v najem po zelo ugodnih plačilnih pogojih več lepih posestev z gospodarskimi poslopi.

Poiznjenja je dobiti brezplačno v pisarni g. Dr. Gregorina v Trstu, Molino piccolo 7. II.

Gostilna,

ležeča tik ob Bači in železniški varjanti bohinjske železnice med Podbrdom in St. Lucijo v prav primerni poziciji,

se oddá v najem.

Več o tem pové upravništvo »Soče«.

Gorica * Gorica

Hôtel

„pri zlatem jelenu“

v trgovskem središču nasproti nadškofijski palači. — Sobe za prenočišča po zmernih cenah. — Velik jedilni salon, poleg stekleni salon s teraso. — V poletnem času prijeten vrt z verando. — Sobe za klube, društva, za sklenjene družbe. — Izborna kuhinja. Domača in ptuja vina. Izvirno pilzensko »prazdroj«-plivo.

Veliki požar!

zamore se lahko in naglo pogasiti samo s

Smekalovimi

brizgalnicami

nove sestave, koje od desne in leve strani vodo vlečejo in mečejo. V vsakem položaju delujoče kretanje brizgalnice nepotrebno!

R. A. Smekal

Zagreb,

skladišče vseh gasilnih predmetov, brizgalnic, cevi, pasov, sekiric, sekalk in gospodarskih strojev.

1129 odlikovanj!

Prosiva zahtevati listke!!

Največja zaloga vseh stavbnih potrebščin, kakor: cement, stavbne nosilce, vsakovrstne okove, železje, strešna okna, cevi za stranišča itd. ima v zalogi orodje za vsa rokodelstva iz najbolj slovečih tovarn. Opozarja na svojo bogato izber

kuhinjaškega in hišnega orodja, pečij, štadnikov po brezprimerno nizkih cenah

Največja trgovina z železjem
Konjedic & Zajec v Gorici
pred nadškofijo št. 11.

Edina zaloga
stavbnih nosilcev
v Gorici.

Pocinkana žica

za vinograde po nižjih cenah!

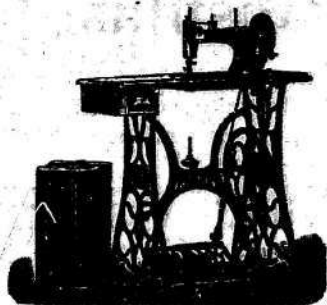
Pozor!

Eno krono nagrade

izplačava vsakemu, kdor dokaže s potrdili najine nove ameriške blagajne, da je kupil pri naju za 100 K blaga.

Prosiva zahtevati listke!!

Pfaff-ovi šivalni stroji

so najbolji.

To sliši kupec sicer o vsakem izdelku in od vsakega agenta, ki navadno niti ne ve kaj je šivalni stroj, in še ne ve kako se upelje nit v šivalni stroj, tem manj kako isti šiva, toda mi smo po naši več kot 30-letni poskušnji raznih tovarniških strojev se prepričali, da so res **Pfaffovi** šivalni stroji najbolj trpežni, ter se uverili da se ne dela z nobenim drugim strojem tako natančno kot s **Pfaffovim**.

Pfaffovi šivalni stroji delajo celo po 10-letni dobi še vedno brezšumno.

Pfaffovi šivalni stroji so nepreosljivi za domačo rabo in obrtne namene.

Pfaffovi šivalni stroji so posebno pripravi za umetno vezenje (recamiranje) in se poučuje brezplačno prekosi na dobroti vsako tovarno Jamci se za 10 .et.

Nikar naj se ne zamudi pred nakupom ogledati **Pfaffove** šivalne stroje.

Zaloga Pfaffovih šivalnih in drugih strojev v Gorici via Municipio štev. 1

SAUNIG & DEKLEVA.

Popraviljalnica šivalnih strojev, dvokoles Namska ulica 14.

Vsakdanji kruh

so postale

= Ilirske testenine =

vsled svojega izbornega okusa, obilne redilnosti ter hitre in jednostavne priprave. Za Goriško in Gradiščansko nahaja se odslej zaloga pri **g. Jos. Rovani** v Gorici, ulica Rabata št. 20 in 22.

Prva kranjska z vodno silo na turbino delujoča tovarna stolov

Fran Švigelj

na Bregu, p. Borovnica, Kranjsko priporoča sl. občinstvu, prečast. duhovščini, imeteljem in predstojnikom zavodov in sol, krčmarjem in kavarnarjem, ravnateljstvom uradov, gg. brivcem itd.

natančno in trpežno izdelane stole, fotelja, vrtno stole, gugalnike, naslonjače itd. itd.

Blago je izdelano iz trdega, izbranega lesa, poljubno likano ali v naravni barvi imitirano.

Največja izbira stolov, naslonjačev in gugalnikov iz trstovine.

Na željo pošlje trdka najnovejše obširne cenike z nad 80 slikami, iz katerih je razvidna oblika blaga in cene, zastoj in franko.

Naročevalcem na debelo se dovoli znaten popust.

Mizarska zadruga v Gorici (Solkan)

Naznanja slavnemu občinstvu, gospodom trgovcem in založnikom pohištva, da ima

veliko zalogo

veliko zalogo

izgotovljenega pohištva vseh slogov

v Solkanu pri Gorici.

v Solkanu pri Gorici.

Naznanjamo, da smo prevzeli dosedanje trgovino pohištva trdke **Ant. Černigoja** v Trstu, Via Piazza vecchia št. 1, katero bomo vodili pod enakim imenom.

Kar ni v zalogi, se izvrši točno po naročilu v najkrajšem času.

Cene zmerne.

Belo je lično ter dobro osvetleno.

Trgovsko-obrtna registrovana zadruga

z neomejenim jamstvom v Gorici.

Hranilne vloge obrestuje po 4%, — večje stalne, naložene najmanj na jedno leto, po 5%. — Sprejema hranilne knjižice drugih zavodov brez izgube obresti. — Rentni davek plačuje zadruga sama.

Posejila daje na poroštvo ali zastavo na 5-letno odplačevanje v tedenskih ali mesečnih obrokih, proti vknjižbi varščine tudi na 10-letno odplačevanje

Zadružniki vplačujejo za vsak delež po 1 krono na teden, t. j. 260 kron v petih letih. Po zaključku petletja znaša vrednost deleža 300 kruz.

Stanje 31. avgusta 1903

Deleži: a) podpisani K 1,210.300
b) vplačani 405.188—
Dana posejila 1,631.164—
Vloge 1,203.438—

Naznanilo preselitve.

Med. univ. dr. B. Pikl, zobozdravnik

v Gorici

naznanja, da je preselil svoj zobozdravniški atelje s 1. oktobrom 1903. v Corso Giuseppe Verdi 19. (poprej Vrtnice ulice) nasproti ljudskemu vrtu in ordinuje od 9—12 dopold. in od 2—5 popol.

V Ameriko potujoči

naj se blagovolijo obrniti na

Agenturo Zwilchenbart

v Buchsu ali Baslu (Švica)

Generalno zastopstvo francoske prekmorske brzoparobrodne družbe

Havre - New York.

Na vsako vprašanje daje se kretom pošte in brezplačno odgovor in pojasnila.

„Die Freisinnige Zeitung“

je socialno-prostomisleče **mlado-avstrijsko glasilo**, ki zastopa politično konsolidacijo in gospodarsko prerjenje Avstrije na podlagi narodne, verske in socialne

jednakopravnosti vseh državljanov.

V domači politiki zastopa list političen in socialen

napredek,

v zunanji pa brani in mncži **politično in gospodarsko moč države.** List „Freisinnige Zeitung“ ni namisljeno liberalen, ampak stremi po sporazumljenju istinito prostomislečih elementov **vseh narodov in stanov države.**

Letna naročnina po pošti znaša:

za Avstro-Ogersko 12 kron; za Nemčijo 12 Mark.

Administracija lista „Die Freisinnige Zeitung“ Dunaj, IX, Porzellangasse 50.

Na zahtevo se pošlje list zastoj na ogled.

8 dni na poskušajo!

Samo za gl. 2-75 pošljem proti povze ju ali gotovini.

Zanesljiva pikelnasta remont, žepna ura z znamko!

„System Roskopf Patent“ z 36 urno notranjo uravnavo kazalcev, gre na minuto natančno, z 3-letnim jamstvom. (Elegantna pozlačena veržica za uro in reklamne priprave se dobi po vrhu zastoj. Ako ne ugaja, se vrne denar.

M. J. Holzer

tovarna ur in zlatenin en gros **Krakau (Avstr.) Dietelsg. 66**

Zalagatelj c. kr. državnih uradnikov.

Ilustrovani ceniki ur in zlatenin zastoj in poštnine prosto. — Iščejo se agen je. — Enaki oglasi so ponarejeni.

Fran Melinek

krčmar in zidarski mojster na Vrhovljah št. 30 „Na Planini“ priporoča svojo

gostilno,

kjer toči pristna domača bela in črna vina in vedno sveže pivo. Ima izvrstno kuhinjo z mrzlimi in gorkimi jedili ter prenočišča za potnike in hleve za konje.

Cene zmerne.

Sprejema zavarovanja človeškega življenja po najraznovrstnejših kombinacijah pod tako ugodnimi pogoji, ko nobena druga zavarovalnica. Zlasti je ugodno zavarovanje na doživetje in smrt z zmanjšujočimi se vplačili.

Vsak član ima po preteku petih let pravico do dividende.

„SLAVIJA“

vzajemno zavarovalna banka v Pragi.

Rezervni fond: 25,000.000 K. Izplačane odškodnine in kapitalije: 75,000.000 K.

Po velikosti druga vzajemna zavarovalnica naše države

z vseskozi slovensko-narodno upravo.

Vsa pojasnila daje:

Generalni zastop v Ljubljani, čegar pisarne so v lastnej bančnej hiši

Gospodskih ulicah števil. 12.

Zavaruje poslopja in premičnine proti požarnim škodam po najnižjih cenah. Škode cenjuje takoj in najkulantneje. Uživa najboljši sloves, koder posluje.

Dovoljuje iz čistega dobička izdatne podpore v narodne in občnkoristne namene.